

Στό Σταυρό καί στό Ληστή

ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

1.-. Σήμερα ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός βρίσκεται πάνω στό σταυρό καί ἐμεῖς ἐορτάζουμε, γιά νά μάθεις ὅτι ὁ σταυρός εἶναι ἐορτή καί πανήγυρη πνευματική. Γιατί προηγουμένως ὁ σταυρός ἦταν ἡ λέξη πού σήμαινε καταδίκη, τώρα ὅμως ἐγινε ἀντικείμενο τιμῆς. Προηγουμένως ἦταν σύμβολο καταδίκης, τώρα ὅμως εἶναι ἡ προϋπόθεση τῆς σωτηρίας μας. Γιατί αὐτός ὁ σταυρός μᾶς προξένησε ἄπειρα ἀγαθά, αὐτός μᾶς ἀπάλλαξε ἀπό τήν πλάνη τῆς εἰδωλολατρίας, αὐτός μᾶς φώτισε ἐνῶ ζούσαμε μέσα στό σκοτάδι, αὐτός μᾶς συμφιλίωσε μέ τόν Θεό, ἐνῶ εἴχαμε γίνει ἐχθροί του, αὐτός μᾶς ἔκανε φίλους του, ἐνῶ εἴχαμε ἀποξενωθεῖ ἀπ' Αὐτόν, αὐτός μᾶς ἔφερε κοντά στόν Θεό, ἐνῶ ἤμαστε μακριά Του.

Αὐτός ἐξαφάνισε τήν ἐχθρα, αὐτός ἐξασφάλισε τήν εἰρήνη, αὐτός ἐγινε γιά μᾶς θησαυροφυλάκιο ἀπείρων ἀγαθῶν. Ἐξαιτίας του δέν περιπλανιόμαστε πιά

στις ἐρήμους, γιατί γνωρίσαμε τὸν ἀληθινὸ δρόμο. Δὲν ζοῦμε πιά ἔξω ἀπὸ τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, γιατί βρήκαμε τὴν εἴσοδό της.

Δὲν φοβόμαστε πιά τὰ πυρωμένα βέλη τοῦ διαβόλου, γιατί εἶδαμε τὴν πηγή. Χάρη σ' αὐτὸν δὲν βρισκόμαστε πιά σὲ χηρεία, γιατί ἀποκτήσαμε τὸ Νυμφίο. Δὲν φοβόμαστε τὸ λύκο, γιατί ἔχουμε τὸν καλὸ Ποιμένα. Γιατί λέγει ὁ Χριστός: «Εγὼ εἶμαι ὁ ποιμένας ὁ καλός»¹.

Χάρη σ' αὐτὸν δὲν τρέμουμε τὸν τύραννο, γιατί εἴμαστε κοντὰ στὸν Βασιλιά. Γι' αὐτὸ ἐορτάζουμε καὶ τιμοῦμε τὸ σταυρό. Ἔτσι παράγγειλε καὶ ὁ Παῦλος νὰ ἐορτάζουμε τὸ σταυρό. Διότι λέγει: «Ἄς ἐορτάζουμε ὄχι μὲ τὴν παλιὰ ζύμη, ἀλλὰ μὲ ἄζυμα εἰλικρίνειας καὶ ἀλήθειας»². Ἐπειτα, ἀφοῦ πρόσθεσε τὴν αἰτία, συνέχισε: «Γιατί τὸ Πάσχα τὸ δικό μας εἶναι ὁ Χριστός, ποὺ θυσιάσθηκε γιὰ τὴ σωτηρία μας»³.

Βλέπεις γιατί παραγγέλλει νὰ ἐορτάζουμε τὸν σταυρό; Γιατί ἐπάνω στὸν σταυρὸ θυσιάσθηκε ὁ Χριστός. Καὶ ὅπου γίνεται θυσία, ἐκεῖ ἐξαφανίζονται τὰ ἁμαρτήματα, ἐκεῖ γίνεται συμφιλίωση μὲ τὸν Κύριο, ἐκεῖ γίνεται ἐορτὴ καὶ χαρὰ. «Τὸ Πάσχα, τὸ δικό μας εἶναι ὁ Χριστός, ποὺ θυσιάσθηκε γιὰ μας». Καὶ πές μου, ποῦ θυσιάσθηκε; Πάνω σὲ σταυρὸ ποὺ στήθηκε ψηλά. Εἶναι καινούριο τὸ θυσιαστήριο αὐτῆς τῆς θυσίας, ἐπειδὴ καὶ ἡ θυσία εἶναι καινούρια καὶ ἀξιοθαύμαστη. Γιατί ὁ ἴδιος ἦταν καὶ θύμα καὶ ἱερέας. Θύμα, κατὰ τὸ σῶμα Του, καὶ ἱερέας, κατὰ τὴν πνευματικὴ του φύση. Ὁ ἴδιος καὶ πρόσφερε τὴ θυσία καὶ προσφερόταν σωματικά.

Ἄκουσε λοιπὸν πῶς μᾶς φανέρωσε ὁ Παῦλος αὐτὰ τὰ δύο. «Κάθε ἀρχιερέας», λέγει, «ξεχωρίζεται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ γίνεται ἀρχιερέας γιὰ τὴν ὠφέλεια τῶν ἀνθρώπων. Γι' αὐτὸ λοιπὸν ἦταν ἀνάγκη νὰ ἔχει καὶ ὁ Χριστός κάτι ποὺ νὰ τὸ προσφέρει σὰν θυσία. Καὶ πρόσφερε αὐτὸς τὸν ἑαυτὸ του»⁴. Καὶ ἄλλοῦ λέγει, ὅτι «Ὁ Χριστὸς ποὺ θυσιάσθηκε μία φορὰ γιὰ νὰ βαστάξει

πάνω του τις ἀμαρτίες τῶν πολλῶν, θὰ φανεῖ σ' ἐκείνους πού τὸν περιμένουν γιὰ νὰ τοὺς σώσει»⁵. Νά, στή μία περίπτωση θυσιάσθηκε, ἐνῶ στήν ἄλλη θυσίασε τὸν ἑαυτό του. Εἶδες πῶς ἔγινε καὶ θύμα καὶ ἱερέας, καὶ πῶς ὁ σταυρὸς ἦταν θυσιαστήριο;

Καὶ γιὰ ποιὸ λόγο, θὰ πεῖ κάποιος, δὲν ἔγινε ἡ θυσία του μέσα στὸ ναό, ἀλλὰ ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη καὶ τὰ τείχη; Γιὰ νὰ πραγματοποιηθεῖ ἡ προφητεία πού ἔλεγε: «Τὸν λογάρισαν ἀνάμεσα στοὺς κακούργους»⁶. Καὶ γιὰ ποιὸ λόγο, σφάζεται πάνω σὲ σταυρὸ πού στήθηκε ψηλὰ καὶ ὄχι κάτω ἀπὸ στέγη; Γιὰ νὰ καθαρῖσει τὴν ἀτμόσφαιρα, γι' αὐτὸ θυσιάσθηκε ψηλὰ, χωρὶς νὰ ὑπάρχει ἀπὸ πάνω Του στέγη, ἀλλὰ ὁ οὐρανός. Καθαριζόταν λοιπὸν ἡ ἀτμόσφαιρα, ἐπειδὴ θυσιαζόταν ψηλὰ τὸ πρόβατο. Καθαριζόταν ὅμως καὶ ἡ γῆ, ἐπειδὴ ἔσταζε πάνω της τὸ αἷμα ἀπὸ τὴν πλευρά Του. Γι' αὐτὸ δὲν θυσιάσθηκε κάτω ἀπὸ στέγη, γι' αὐτὸ δὲν θυσιάσθηκε στὸ ναὸ τῶν Ἰουδαίων, γιὰ νὰ μὴ νομίσεις ὅτι Αὐτός προσφέρεται γιὰ χάρη μόνο τοῦ ἰουδαϊκοῦ ἔθνους. Γι' αὐτὸ θυσιάσθηκε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη καὶ τὰ τείχη, γιὰ νὰ μάθεις ὅτι ἡ θυσία ἔγινε γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ἡ προσφορὰ ἔγινε γιὰ ὅλη τὴ γῆ, γιὰ νὰ μάθεις ὅτι ὁ καθαρμὸς εἶναι γενικὸς καὶ ὄχι μερικός, ὅπως γινόταν στοὺς Ἰουδαίους.

Γι' αὐτὸ παράγγειλε ὁ Θεὸς στοὺς Ἰουδαίους ν' ἀφήσουν ὅλη τὴ γῆ καὶ σ' ἓνα τόπο νὰ προσφέρουν τις θυσίες τους καὶ νὰ προσεύχονται, ἐπειδὴ ὅλη ἡ γῆ ἦταν ἀκάθαρτη, ἐπειδὴ ὑπῆρχαν πάνω της καπνὸς καὶ μυρωδιὰ ψημένων κρεάτων καὶ ὅλες οἱ ἄλλες ἀκαθαρσίες ἀπὸ τις εἰδωλολατρικὲς θυσίες. Γιὰ μᾶς ὅμως, ἀπὸ τότε πού ἦρθε ὁ Χριστὸς καὶ καθάρισε ὅλη τὴν οἰκουμένη, ὅλος ὁ τόπος ἔγινε τόπος προσευχῆς. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Παῦλος μὲ πεποίθηση συμβούλευε νὰ προσευχόμαστε χωρὶς φόβο παντοῦ, λέγοντας τὰ ἐξῆς: «Θέλω νὰ προσεύχονται οἱ ἄνδρες σὲ κάθε τόπο καὶ νὰ σηκώνουν πρὸς τὸν οὐρανὸ καθαρὰ χέρια»⁷. Εἶδες πῶς καθάρισθηκε ἡ οἰκουμένη; Ἀπὸ τὸν τόπο τῆς θυσίας Του λοιπὸν, μπορούμε παντοῦ νὰ ὑψώνουμε πρὸς τὸν οὐρανὸ

χέρια καθαρά, γιατί ὅλη ἡ γῆ ἀγιάσθηκε καὶ ἔγινε ἀγιότερη ἀπὸ τὰ ἅγια τῶν ἀγίων. Γιατί ἐκεῖ θυσιάσθηκε πρόβατο ποῦ δὲν εἶχε λογικό, ἐδῶ ὅμως Πρόβατο πνευματικό. Καὶ ὅσο πιὸ μεγάλη εἶναι ἡ θυσία, τόσο πιὸ πολὺς εἶναι καὶ ὁ ἀγιασμός. Γι' αὐτὸ ἐορτάζουμε τὸν σταυρό.

2.-. Θέλεις νὰ μάθεις καὶ ἄλλο κατόρθωμα τοῦ σταυροῦ; Τὸν παράδεισο μᾶς ἄνοιξε σήμερα, ποῦ ἦταν κλεισμένος περισσότερο ἀπὸ πέντε χιλιάδες χρόνια. Γιατί αὐτὴ τὴν ἡμέρα, αὐτὴ τὴν ὥρα ἔβαλε μέσα στὸν παράδεισο τὸν ληστή ὁ Θεὸς καὶ ἔκαμε δύο κατορθώματα· τὸ πρῶτο, ὅτι ἄνοιξε τὸν παράδεισο, καὶ τὸ δεύτερο, ὅτι ἔβαλε μέσα τὸν ληστή. Σήμερα μᾶς ἔδωσε πάλι τὴν παλιὰ πατρίδα μας, σήμερα μᾶς ἔφερε πάλι στὴν πόλη τῶν προγόνων μας καὶ χάρισε κατοικία σ' ὅλο τὸ ἀνθρώπινο γένος. Γιατί εἶπε ὁ Χριστός: «Σήμερα θὰ εἶσαι μαζί μου στὸν παράδεισο»⁹. Τί λέγεις; Σταυρώθηκες καὶ καρφώθηκες καὶ ὑπόσχεσαι παράδεισο; Naί, λέγει, γιὰ νὰ μάθεις καλὰ τὴ δύναμη ποῦ ἔχω ἐπάνω στὸν σταυρό. Ἐπειδὴ, δηλαδὴ, τὸ γεγονὸς ἦταν λυπηρό, γιὰ νὰ μὴ προσέξεις στὴν σταύρωση, ἀλλὰ γιὰ νὰ μάθεις τὴ δύναμη τοῦ Σταυρωμένου, ἐπάνω στὸν σταυρὸ κάνει αὐτὸ τὸ θαῦμα, ποῦ δείχνει ἰδιαίτερα τὴ δύναμή Του. Γιατί ὄχι ὅταν ἀνέστησε νεκρό, οὔτε ὅταν ἐπιτίμησε τὴ θάλασσα καὶ τοὺς ἀνέμους, οὔτε ὅταν ἀπομάκρυνε τοὺς δαίμονες, ἀλλὰ ὅταν τὸν σταύρωναν, ὅταν τὸν κάρφωναν, ὅταν τὸν εἰρωνεύονταν, ὅταν τὸν κακολογοῦσαν κατόρθωσε ν' ἀλλάξει τὴν πονηρὴ σκέψη τοῦ ληστῆ, γιὰ νὰ δεῖς τὴ δύναμή Του καὶ ἀπὸ τὶς δύο πλευρές. Καὶ ὁλόκληρη τὴν κτίση δηλαδὴ συγκλόνησε, καὶ τὶς πέτρες ράγισε, καὶ τὴν ψυχὴ τοῦ ληστῆ, ποῦ ἦταν πιὸ ἀναίσθητη ἀπὸ τὴν πέτρα, τὴ συγκίνησε καὶ τὴν τίμησε.

«Γιατί, σήμερα θὰ εἶσαι μαζί μου στὸν παράδεισο», λέγει. Ἄν καὶ τὰ Χερουβεὶμ φρουροῦσαν τὸν παράδεισο, αὐτὸς ὅμως ἦταν κύριος καὶ τῶν Χερουβεὶμ. Ἐκεῖ περιφέρεται πύρινη ρομφαία, ἀλλ' Αὐτὸς ἔχει ἐξουσία πάνω στὴ φλόγα καὶ τὴν κόλαση καὶ τὴ ζωὴ καὶ τὸ θάνατο. Ἄν καὶ κανεὶς βασιλιάς δὲ θὰ μπορούσε

ποτέ ν' άνεχθεῖ κάποιο ληστή ἢ κάποιον ἄλλον ἄνθρωπο νὰ καθίσει κοντά του καὶ νὰ τὸν φέρει ἔτσι μέσα σὲ κάποια πόλη. Ἀλλὰ ὁ Χριστὸς τὸ ἔκαμε αὐτὸ καί, καθὼς μπαίνει μέσα στὴν ἱερὴ πατρίδα, φέρει μαζί Του τὸν ληστή, ὄχι γιατί περιφρονοῦσε τὸν παράδεισο, ὄχι γιὰ νὰ τὸν προσβάλει μὲ τὴν παρουσία τοῦ ληστῆ, ἀλλὰ μᾶλλον γιὰ νὰ τὸν τιμήσει. Γιατί αὐτὸ ἦταν τιμὴ γιὰ τὸν παράδεισο, νὰ ἔχει δηλαδὴ τέτοιο κύριο, ποὺ ἔκαμε καὶ τὸν ληστή ἄξιο ν' ἀπολαύσει τὸν παράδεισο. Καὶ ὅταν ἔβαλε τελῶνες καὶ πόρνες στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, δὲν τὸ ἔκαμε γιατί ἤθελε νὰ τὴν περιφρονήσει, ἀλλὰ περισσότερο τὴν τιμοῦσε, ἀποδεικνύοντας ὅτι τέτοιος εἶναι ὁ Κύριος τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ποὺ κάνει καὶ πόρνες καὶ τελῶνες τόσο ἐκλεκτούς, ὥστε ν' ἀποδειχθοῦν ἄξιοι γιὰ τὴν τιμὴ καὶ τὴν εὐεργεσία αὐτῆ. Ὅπως δηλαδὴ θαυμάζουμε πάρα πολὺ ἓναν ἰατρὸ τότε, ὅταν τὸν δοῦμε νὰ θεραπεύει καὶ νὰ ἐπαναφέρει τὴν υἰεία σ' ἄνθρώπους ποὺ ἔπασχαν ἀπὸ ἀνιάτες ἀσθένειες, ἔτσι εἶναι δίκαιο νὰ θαυμάζουμε καὶ τὸ Χριστό, ὅταν θεραπεύει ἀνιάτα τραύματα, ὅταν ξαναδίνει σὲ τελῶνη καὶ πόρνη τόση υἰεία, ὥστε ν' ἀποδειχθοῦν ἄξιοι γιὰ τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Καὶ τί τὸ σπουδαῖο ἔκαμε ὁ ληστής, θὰ πεῖ κάποιος, γιὰ νὰ κερδίσει τὸν παράδεισο μετὰ τὴ σταύρωσή του; Θέλεις νὰ σοῦ πῶ σύντομα τὸ κατόρθωμά του; Ὅταν ὁ Πέτρος τὸν ἀρνήθηκε χωρὶς νὰ εἶναι στὸν σταυρό, τότε ἐκεῖνος τὸν πίστεψε καθὼς ἦταν ἐπάνω στὸν σταυρό. Καὶ δὲν τὰ λέγω αὐτὰ γιὰ νὰ κατηγορήσω τὸν Πέτρο, μακριὰ μιά τέτοια σκέψη, ἀλλὰ γιατί θέλω νὰ δείξω τὴ μεγαλοψυχία τοῦ ληστῆ. Ὁ μαθητὴς δὲν ἄντεξε τὴν ἀπειλὴ ἑνὸς ἀσήμαντου κοριτσιοῦ, ὁ ληστής ὅμως, ἂν καὶ ἔβλεπε νὰ στέκεται γύρω ὀλόκληρος λαός, ποὺ φώναζε, καὶ ἔκανε σὰν τρελλός, καὶ βλασφημοῦσε καὶ περιγελοῦσε, δὲν τὰ ἔδωσε σημασία αὐτά, οὔτε πρόσεξε τὴ φαινομενικὴ ἀδυναμία ἐκείνου ποὺ σταυρωνόταν, ἀλλὰ, παραβλέποντας μὲ τὰ μάτια τῆς πίστεως ὅλα αὐτὰ καὶ ξεπερνώντας τὰ ἀσήμαντα ἐμπόδια, ἀναγνώρισε τὸν Κύριο τῶν οὐρανῶν καὶ

ἀφοῦ τὸν παρακάλεσε τοῦ εἶπε: «Θυμήσου με, Κύριε, ὅταν φθάσεις στὴ βασιλεία σου»¹⁰.

Ἦς μὴν προσπεράσουμε λοιπὸν ἐπιπόλαια αὐτὸν τὸν ληστή, οὔτε νὰ ντραποῦμε νὰ τὸν θεωρήσουμε διδάσκαλό μας, αὐτὸν ποὺ ὁ Κύριός μας δὲν ντράπηκε νὰ τὸν ὀδηγήσει πρῶτο στὸν παράδεισο. Ἦς μὴ ντραποῦμε νὰ θεωρήσουμε διδάσκαλό μας τὸν ἄνθρωπο, ποὺ πρῶτος ἀπ' ὅλο τὸν κόσμο φάνηκε ἄξιος νὰ μπεῖ στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ἄς ἐξετάσουμε τὸ καθετὶ μὲ προσοχή, γιὰ νὰ μάθουμε τὴ δύναμη τοῦ σταυροῦ.

Δὲν εἶπε στὸν ληστή, ὅπως στὸν Πέτρο, «Ἀκολούθησέ με καὶ θὰ σὲ κάνω ἱκανὸ νὰ φαρεύεις ἀνθρώπους»¹¹, οὔτε τοῦ εἶπε, ὅπως εἶπε στοὺς δώδεκα μαθητές του, ὅτι «θὰ καθίσετε σὲ δώδεκα θρόνους νὰ δικάζετε τὶς δώδεκα φυλές τοῦ Ἰσραὴλ»¹². Καὶ μάλιστα δὲν τοῦ εἶπε οὔτε μία λέξη. Δὲν τοῦ ἔδειξε θαῦμα, οὔτε εἶδε αὐτὸς ν' ἀνασταίνει κάποιο νεκρὸ, οὔτε νὰ διώχνει δαίμονες. Δὲν εἶδε τὴ θάλασσα νὰ ὑπακούει στὴν προσταγή του, οὔτε τοῦ εἶπε κάτι γιὰ τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, οὔτε γιὰ τὴν κόλαση, καὶ ἐνώπιον ὅλων πίστεψε σ' Αὐτόν, καὶ μάλιστα τὴ στιγμή ποὺ ὁ ἄλλος ληστής ἦταν σταυρωμένος μαζί του, γιὰ νὰ πραγματοποιηθοῦν τὰ λόγια τοῦ Προφήτη, ὅτι «Λογαριάσθηκε ἀνάμεσα στοὺς κακούργους»¹³.

Ἦθελαν λοιπὸν οἱ Ἰουδαῖοι νὰ συκοφαντήσουν τὴ δόξα Του καὶ μὲ κάθε τρόπο τὸν ἔβριζαν μ' αὐτὰ ποὺ ἔκαμναν. Ἡ ἀλήθεια ὅμως ἀπὸ παντοῦ ἔλαμπε καὶ αὐξανόταν μὲ τὶς ἀντιδράσεις τους. Τὸν εἰρωνεύονταν λοιπὸν ὁ ἄλλος ληστής. Εἶδες τὸν ἓνα καὶ τὸν ἄλλο ληστή; Καὶ οἱ δύο εἶναι πάνω στὸν σταυρὸ, καὶ οἱ δύο γιατί ἦταν ληστές, καὶ οἱ δύο γιατί ἔδειξαν κακὴ διαγωγή. Δὲν εἶχαν ὅμως καὶ οἱ δύο τὸ ἴδιο τέλος, ἀλλ' ὁ ἓνας κληρονόμησε τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν καὶ ὁ ἄλλος πῆγε στὴν κόλαση. Ἔτσι ἔγινε καὶ χθές. Μαθητές ἦταν οἱ ἔνδεκα, μαθητὴς καὶ ὁ Ἰουδᾶς. Ἐκεῖνοι μὲν ἔλεγαν, «Τοῦ θέλεις νὰ σοῦ ἐτοιμάσουμε νὰ

φάγεις τὸ Πάσχα;»¹⁴, ἐνῶ αὐτὸς ἐτοιμαζόταν γιὰ τὴν προδοσία καὶ ἔλεγε: «Τί θέλετε νὰ μοῦ δώσετε, γιὰ νὰ σᾶς τὸν παραδώσω;»^{14α}. Καὶ ἐκεῖνοι ἐτοιμάζονταν νὰ τὸν περιποιηθοῦν καὶ νὰ πάρουν μέρος στὴ θεία μυσταγωγία, αὐτὸς ὅμως τὸν προσκυνάει. Ὁ ἓνας τὸν βρίζει, ὁ ἄλλος τὸν ἐπαινεῖ καὶ κλείνει τὸ στόμα τοῦ βλάσφημου λέγοντας: «Οὔτε τὸν Θεὸ δὲν φοβᾶσαι ἐσύ; Γιατί ἐμεῖς ἀπολαμβάνουμε ὅπως μᾶς ἄξιζε γιὰ ἐκεῖνα ποὺ κάναμε»¹⁵.

3.-. Εἶδες τὸ θάρρος τοῦ ληστῆ; Εἶδες τὸ θάρρος τοῦ ἐπάνω στὸ σταυρὸ; Εἶδες τὴν πίστη του τὴν ὥρα τῆς τιμωρίας του καὶ τὴν εὐσέβειά του τὴν ὥρα τοῦ βασανισμοῦ του; Ποιὸς λοιπὸν δὲν θὰ ἐνιωθε κατάπληξη γιὰ τὸ ὅτι ἦταν κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του, γιὰ τὸ ὅτι εἶχε τὰ λογικά του, ἂν καὶ τὸν εἶχαν τρυπήσει μὲ καρφιά; Αὐτὸς ὅμως δὲν ἦταν μόνο κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του, ἀλλὰ καὶ ἀδιαφοροῦσε γιὰ τὰ βάσανά του καὶ φρόντιζε γιὰ τὰ βάσανα τῶν ἄλλων, καὶ ἔγινε διδάσκαλος ἐπάνω στὸν σταυρὸ καὶ κατακρίνει τὸν ἄλλο ληστὴ καὶ τοῦ λέγει: «Οὔτε τὸν Θεὸ δὲν φοβᾶσαι ἐσύ;». Νὰ μὴ προσέχεις, λέγει, στὸ ἐπίγειο δικαστήριον· ὑπάρχει ἄλλος κριτῆς ἀόρατος, ὑπάρχει δικαστήριον ἀμερόληπτο. Νὰ μὴν βλέπεις λοιπὸν ἐπειδὴ καταδικάσθηκε στὴ γῆ, γιατί δὲν γίνονται αὐτὰ στὸν οὐρανὸ. Ἐδῶ, δηλαδῆ, στὸ ἐπίγειο δικαστήριον καὶ δίκαιοι καταδικάζονται, καὶ ἄδικοι ἀθωώνονται, καὶ ἔνοχοι δὲν παθαίνουν τίποτε, καὶ ἀθῶοι τιμωροῦνται. Γιατί οἱ δικαστὲς κάνουν πολλὰ λάθη θεληματικὰ ἢ ἄθελά τους, ἢ γιατί δὲ γνωρίζουν τὸ δίκαιο καὶ ἐξαπατοῦνται, ἢ γιατί τὸ γνωρίζουν, ἀλλὰ, ἐπειδὴ ἐξαγοράζονται μὲ χρήματα, παίρνουν πολλές φορές ἄδικη ἀπόφαση. Στὸν οὐρανὸ ὅμως δὲν συμβαίνει τίποτε τέτοιο. Γιατί ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος κριτῆς καὶ ἡ ἀποφασὴ του θὰ βγεῖ σὰν τὸ φῶς χωρὶς νὰ ἔχει δόλο οὔτε ἄγνοια. Γιὰ νὰ μὴν λέγει λοιπὸν, ὅτι καταδικάσθηκε στὴ γῆ καὶ τιμωρήθηκε, τὸν ἀνέβασε στὸ οὐράνιον δικαστήριον. Τοῦ θύμισε ἐκεῖνο τὸ φοβερὸ βῆμα, λέγοντας περίπου αὐτά: Πρόσεχε ἐκεῖ καὶ δὲν θὰ ρίξεις καταδικαστικὴ ψῆφο, οὔτε θὰ συμφωνήσεις μὲ τοὺς ἀνήθικους δικαστὲς τῆς

γῆς, ἀλλὰ θὰ παραδεχθεῖς τὴ δίκη ποὺ γίνεται στοὺς οὐρανοὺς. Εἶδες τὴν πίστη τοῦ ληστῆ; Εἶδες σύνεση καὶ διδασκαλία του; Ἀμέσως ἀπὸ τὸν σταυρὸ πῆδησε στὸν οὐρανό.

Ἔπειτα, ἀποστομώνοντας μὲ τὸ παραπάνω αὐτόν, τοῦ λέγει: «Δὲν φοβᾶσαι, γιατί τιμωρηθήκαμε μὲ τὴν ἴδια ποινή;». Τί σημαίνει, «ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι ἐσμὲν;». Ὅτι τιμωρηθήκαμε μὲ τὸν ἴδιο τρόπο. Μήπως λοιπὸν καὶ ἐσὺ δὲν εἶσαι πάνω στὸν σταυρό; Βρίζοντας λοιπὸν τὸν Χριστό, προσβάλλεις τὸν ἑαυτό σου ἀντὶ γι' αὐτόν. Γιατί, ὅπως ὁ ἀμαρτωλός, ὅταν κατηγορεῖ ἄλλον ἀμαρτωλό, κατηγορεῖ τὸν ἑαυτό του καὶ ὄχι τὸν ἄλλο, ἔτσι καὶ αὐτὸς ποὺ βρίσκεται σὲ συμφορὰ καὶ βρίζει τὸν ἄλλο γιὰ τὴ συμφορὰ του βρίζει τὸν ἑαυτό του καὶ ὄχι τὸν ἄλλο. «Γιατί τιμωρηθήκαμε μὲ τὴν ἴδια ποινή». Τοῦ διαβάζει ἀποστολικὸ νόμο καὶ τοῦ λέγει τὰ λόγια τοῦ Εὐαγγελίου, «Μὴ κατακρίνετε, γιὰ νὰ μὴ κατακριθεῖτε»¹⁶. «Γιατί τιμωρηθήκαμε μὲ τὴν ἴδια ποινή».

Τί κάνεις, ληστή; Προσπαθώντας ν' ἀπολογηθεῖς γιὰ τὸν Χριστό, τὸν ἔκαμες σύντροφο τοῦ ληστῆ; Ὁχι, λέγει. Ἐξαφανίζω τὴν ὑποψία αὐτὴ μὲ τὰ παρακάτω. Γιὰ νὰ μὴ νομίσεις δηλαδὴ ὅτι ἐξατίας τῆς ἴδιας τιμωρίας τὸν ἔκαμε καὶ σύντροφό τους στὴν ἀμαρτία, πρόσθεσε τὴ διόρθωση καὶ εἶπε: «Καὶ ἐμεῖς βέβαια δίκαια τιμωρηθήκαμε, γιατί ἄξια παθαίνουμε γι' αὐτὰ ποὺ κάναμε».

Εἶδες τέλεια ἐξομολόγηση; Εἶδες πῶς ἀπαλλάχθηκε ἀπὸ τὶς ἀμαρτίες του ἐπάνω στὸν σταυρό; Γιατί λέγει ὁ προφήτης: «Νὰ λέγεις πρῶτος ἐσὺ τὶς ἀμαρτίες σου, γιὰ νὰ συγχωρηθεῖς»¹⁷. Κανεὶς δὲν τὸν ἀνάγκασε, κανεὶς δὲν τὸν πίεσε, ἀλλὰ ὁ ἴδιος κατηγόρησε τὸν ἑαυτό του λέγοντας: «Καὶ ἐμεῖς βέβαια δίκαια τιμωρηθήκαμε, γιατί παθαίνουμε ἄξια γι' αὐτὰ ποὺ κάναμε. Αὐτὸς ὅμως δὲν ἔκαμε κανένα κακό». Καὶ ὕστερα λέγει: «Θυμήσου με, Κύριε, στὴ βασιλεία σου». Δὲν τόλμησε νὰ πεῖ πρῶτα, «Θυμήσου με στὴ βασιλεία

σου», ὥσπου μὲ τὴν ἐξομολόγησι πέταξε ἀπὸ πάνω του τὸ φορτίο τῶν ἁμαρτιῶν του. Βλέπεις πόσο μεγάλο πράγμα εἶναι ἡ ἐξομολόγησι; Ἐξομολογήθηκε, καὶ ἄνοιξε τὸν παράδεισο· ἐξομολογήθηκε, καὶ ἀπέκτησε τόσο θάρρος, ὥστε ἀπὸ ληστής πού ἦταν νὰ ζητήσει τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Βλέπεις πόσα ἀγαθὰ μᾶς προξένησε ὁ σταυρός; Ἀναλογίζεσαι τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν; Πές μου λοιπόν, βλέπεις κάτι τέτοιο; Αὐτὰ πού βλέπεις εἶναι καρφιὰ καὶ σταυρός, ἀλλ' ὁ σταυρὸς αὐτός, λέγει, εἶναι τὸ σύμβολο τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Γι' αὐτὸ τὸν ὀνομάζω βασιλιά, ἐπειδὴ τὸν βλέπω νὰ σταυρώνεται. Γιατί εἶναι χαρακτηριστικὸ του βασιλιᾶ νὰ πεθαίνει γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ὑπηκόων του. Ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς εἶπε: «Ὁ ποιμένας ὁ καλὸς θυσιάζει τὴ ζωὴ του γιὰ τὴ σωτηρία τῶν προβάτων τοῦ»¹⁸. Ἐπομένως καὶ ὁ βασιλιάς ὁ καλὸς θυσιάζει τὴ ζωὴ του γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ὑπηκόων του. Ἐπειδὴ λοιπὸν θυσιάσε τὴ ζωὴ Του, γι' αὐτὸ τὸν ὀνομάζω βασιλιά. «Θυμήσου με, Κύριε, στὴ βασιλεία σου».

4.-. Εἶδες πῶς ὁ σταυρὸς εἶναι σύμβολο καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν; Θέλεις νὰ μάθεις αὐτὸ καὶ ἀπὸ ἄλλοῦ; Δὲν τὸν ἄφησε στὴ γῆ ὁ Χριστός, ἀλλὰ τὸν πῆρε μαζί του καὶ τὸν ἀνέβασε στὸν οὐρανό. Ἀπὸ ποῦ φαίνεται αὐτό; Ἐπειδὴ πρόκειται νὰ ἔρθει μὲ τὸν σταυρὸ στὴ δεύτερη καὶ ἔνδοξη παρουσία Του, γιὰ νὰ μάθεις πόσο σεβαστὸ πράγμα εἶναι ὁ σταυρός, γι' αὐτὸ καὶ τὸν ὀνόμασε δόξα. Ἀλλ' ἄς δοῦμε πῶς θὰ ἔρθει μὲ τὸν σταυρὸ, γιατί εἶναι ἀνάγκη νὰ σᾶς φέρω τὴν ἀπόδειξι. «Ἐὰν σᾶς ποῦν», λέγει ὁ Χριστός, «νά, ὁ Χριστὸς εἶναι στὰ ιδιαίτερα δωμάτια, νὰ εἶναι στὴν ἔρημο, μὴ βγεῖτε νὰ τὸν συναντήσετε»¹⁹, καὶ ἐννοεῖ τὴ δεύτερη παρουσία Του, τὴν ἔνδοξη· καὶ ἀναφέρεται στοὺς ψευδόχριστους, στοὺς ψευδοπροφήτες καὶ στὸν ἀντίχριστο, γιὰ νὰ μὴ πλανηθεῖ κανεὶς καὶ πέσει στὴν παγίδα του. Ἐπειδὴ δηλαδὴ, ὁ ἀντίχριστος θὰ ἔρθει πρὶν ἀπὸ τὸν Χριστό, γιὰ νὰ μὴν πέσει κανεὶς στὸ στόμα

τοῦ λύκου, ἀναζητώντας τὸν Ποιμένα, γι' αὐτό σοῦ ἀναφέρω ἓνα σημάδι τῆς παρουσίας τοῦ Ποιμένα.

Ἐπειδὴ, λοιπὸν, ἡ πρώτη παρουσία Του στὸν κόσμον ἔμεινε ἀπαρατήρητη, γιὰ νὰ μὴν νομίσεις ὅτι καὶ ἡ δεύτερη θὰ γίνῃ μετὰ τὸν ἴδιον τρόπο, ἔδωκε αὐτὸ τὸ σημάδι. Ἡ πρώτη παρουσία Του δικαιολογημένα ἔμεινε ἀπαρατήρητη, ἐπειδὴ ἦρθε νὰ βρεῖ τὸ χαμένο πρόβατο. Ἡ δεύτερη ὅμως δὲν θὰ γίνῃ ἔτσι. Ἀλλὰ πῶς; πές μου. «Ὅπως ἡ ἀστραπή βγαίνει ἀπὸ τὴν ἀνατολή καὶ φαίνεται μέχρι τὴ δύση, ἔτσι θὰ γίνῃ καὶ ἡ παρουσία τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου»²⁰. Θὰ φανεῖ σ' ὅλους μαζί καὶ δὲ θὰ χρειασθεῖ νὰ ἐρωτήσῃ κανεὶς, ἂν ὁ Χριστὸς εἶναι ἐδῶ ἢ ἐκεῖ. Ὅπως λοιπὸν ὅταν φαίνεται μία ἀστραπή δὲν χρειάζεται νὰ ἐξετάσουμε ἂν φάνηκε, ἔτσι ὅταν συμβεῖ ἡ δεύτερη παρουσία τοῦ Χριστοῦ, δὲν χρειάζεται νὰ ἐξετάσουμε ἂν ἦρθε ὁ Χριστὸς. Ἀλλ' ἐκεῖνο ποὺ θέλουμε ν' ἀποδείξουμε εἶναι, ἂν θὰ ἔρθῃ μετὰ τὸν σταυρό. Δὲν πρέπει βέβαια νὰ ξεχάσουμε τὴν ὑπόσχεσή μας. Ἄκουσε λοιπὸν τὰ ἐξῆς. «Τότε», λέγει· τότε, πότε; «Ὅταν θὰ ἔρθῃ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ἥλιος θὰ σκοτισθεῖ καὶ ἡ σελήνη δὲν θὰ δώσει τὸ φῶς της»²¹. Γιατί τόσο ὑπερβολικὸ θὰ εἶναι τότε τὸ φῶς, ὥστε καὶ τὰ πιὸ λαμπρὰ ἄστρα θὰ κρυφθοῦν. «Τότε καὶ τὰ ἄστρα θὰ πέσουν ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, τότε θὰ φανεῖ στὸν οὐρανὸ καὶ τὸ σημάδι τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου»²².

Εἶδες πόση εἶναι ἡ δύναμη τοῦ σταυροῦ; Ὁ ἥλιος θὰ σκοτισθεῖ καὶ ἡ σελήνη δὲ θὰ φανεῖ, ὁ σταυρὸς ὅμως λάμπει καὶ φαίνεται, γιὰ νὰ μάθῃς ὅτι εἶναι πιὸ λαμπρὸς καὶ ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ ἀπὸ τὴν σελήνη. Καὶ ὅπως ὅταν ἓνας βασιλιάς μπαίνει σὲ κάποια πόλη, οἱ στρατιῶτες παίρνουν τὰ λάβαρα, τὰ σηκῶνουν στοὺς ὤμους τους καὶ προαγγέλλουν τὴν εἴσοδό του, ἔτσι καὶ ὅταν ὁ Κύριος θὰ κατεβαίνει ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς θὰ προηγοῦνται οἱ στρατιῆς τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν ἀρχαγγέλων καὶ θὰ φέρουν στοὺς ὤμους τους τὸν σταυρὸ καὶ θὰ μᾶς προαγγέλλουν τὴ βασιλικὴ εἴσοδό Του. «Τότε θὰ σαλευθοῦν οἱ δυνάμεις τῶν

οὐρανῶν», λέγει, καὶ ἐννοεῖ τοὺς ἀγγέλους· Θὰ τοὺς πιάσει τότε πολὺς τρόπος καὶ φόβος.

Καὶ γιὰ ποιὸ λόγο; πές μου. Θὰ εἶναι φοβερὸ τὸ δικαστήριον ἐκεῖνο, γιατί πρόκειται ὅλο τὸ ἀνθρώπινον γένος νὰ δικασθεῖ καὶ νὰ παρουσιασθεῖ μπροστὰ στὸ φοβερὸ κριτὴ. Γιὰ ποιὸ λοιπὸν λόγο οἱ ἄγγελοι φοβοῦνται καὶ τρέμουν; ἀφοῦ δὲν πρόκειται αὐτοὶ νὰ δικασθοῦν. Γιατί, ὅπως ὅταν δικάζει ἓνας ἄρχοντας δὲν φοβοῦνται καὶ τρέμουν οἱ ἐνοχοὶ μόνο, ἀλλὰ καὶ οἱ φρουροί, ποὺ δὲν αἰσθάνονται καμιὰ ἐνοχή, ἐπειδὴ φοβοῦνται τὸν δικαστή, ἔτσι καὶ τότε, ὅταν Θὰ δικάζεται τὸ ἀνθρώπινον γένος, Θὰ φοβοῦνται καὶ οἱ ἄγγελοι, ποὺ δὲν αἰσθάνονται καμιὰ ἐνοχή, ἐπειδὴ Θὰ φοβοῦνται πάρα πολὺ τὸν δικαστή.

Γιατί ὅμως φαίνεται τότε ὁ σταυρὸς καὶ γιατί ἔρχεται ἔχοντας τὸν σταυρὸ ὁ Κύριος; Γιὰ νὰ μάθουν τὴν ἀχαριστία τους ἐκεῖνοι ποὺ τὸν σταύρωσαν, γι' αὐτὸ τοὺς δείχνει αὐτὸ τὸ σύμβολο τῆς ντροπῆς τους. Καὶ ὅτι πραγματικὰ γι' αὐτὸ φέρει μαζί Του τὸ σταυρὸ, ἄκουσε τὸν προφήτη ποὺ λέγει: «Τότε Θὰ θρηνήσουν ὅλες οἱ φυλὲς τῆς γῆς»²³, γιατί Θὰ δοῦν τὸν κατήγορό τους καὶ θ' ἀναγνωρίσουν τὸ σφάλμα τους. Καὶ γιατί ἀπορεῖς, ἐὰν Θὰ ἔρθει μαζί μὲ τὸν σταυρὸ, ἀφοῦ τότε Θὰ δείχνει καὶ τὶς ἴδιες τὶς πληγὲς Του; «Γιατί Θὰ δοῦν», λέγει ὁ προφήτης, «ἐκεῖνον ποὺ τὸν τρύπησαν μὲ τὴ λόγχη»²⁴. Ὅπως δηλαδὴ ἔκαμε στὴν περίπτωσιν τοῦ Θωμᾶ, ἐπειδὴ ἤθελε νὰ διορθώσει τὴν ἀπιστία τοῦ μαθητῆ Του, καὶ ἀφοῦ ἀναστήθηκε τοῦ ἔδειξε τὰ σημάδια τῶν καρφιῶν καὶ τὶς πληγὲς, καὶ τοῦ εἶπε, «Βάλε τὸ χέρι σου καὶ δές, γιατί τὸ φάντασμα δὲν ἔχει σάρκα καὶ ὀστά»²⁵, ἔτσι καὶ τότε Θὰ δείξει τὶς πληγὲς καὶ τὸν σταυρὸ, γιὰ ν' ἀποδείξει ὅτι αὐτὸς ἦταν ἐκεῖνος ποὺ σταυρώθηκε.

5.- Καὶ ὄχι μόνο ἀπὸ τὸ σταυρὸ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ λόγια ποὺ εἶπε πάνω στὸν σταυρὸ εἶναι δυνατὸ νὰ δοῦμε τὴν ἀνέκφραστη φιλανθρωπία Του. Γιατί ἀκόμη καὶ τότε ποὺ τὸν σταύρωναν καὶ τὸν εἰρωνεύονταν καὶ τὸν

περιγελοῦσαν καὶ τὸν ἔφτυναν, ἔλεγε: «Πατέρα, συγχώρησέ τους τὴν ἁμαρτία, γιατί δὲν ξέρουν τί κάνουν»²⁶. Καὶ ὅταν σταυρώνεται, προσεύχεται γι' αὐτοὺς ποὺ τὸν σταύρωναν, ἂν καὶ ἔλεγαν τὰ ἀντίθετα: «Ἐὰν εἶσαι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, κατέβα ἀπὸ τὸν σταυρὸ καὶ θὰ πιστέψουμε σὲ σένα»²⁷. Ἄλλ' ὅμως, γι' αὐτὸ δὲν κατεβαίνει ἀπὸ τὸν σταυρὸ, ἐπειδὴ εἶναι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ γι' αὐτὸ ἦρθε, γιὰ νὰ σταυρωθεῖ γιὰ τὴ σωτηρία μας. «Κατέβα ἀπὸ τὸ σταυρὸ», λέγει, «καὶ θὰ πιστέψουμε σὲ σένα». Αὐτὰ εἶναι λόγια καὶ πρόφαση γιὰ τὴν ἀπιστία τους. Γιατί τὸ ὅτι ἀναστήθηκε, ἂν καὶ ὑπῆρχε ὁ λίθος στὸν τάφο Του, ἦταν πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ νὰ κατεβεῖ ἀπὸ τὸν σταυρὸ. Τὸ νὰ βγάλει ἀπὸ τὸ μνήμα τὸν Λάζαρο, ποὺ ἦταν νεκρὸς τέσσερις ἡμέρες καὶ δεμένος μὲ τὰ νεκρικὰ σάβανα, ἦταν πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ νὰ κατεβεῖ ἀπὸ τὸ σταυρὸ.

Ἐκεῖνοι λοιπὸν ἔλεγαν: «Ἐὰν εἶσαι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σῶσε τὸν ἑαυτό σου». Αὐτὸς ὅμως ἔκανε τὰ πάντα, γιὰ νὰ σώσει ἐκείνους ποὺ τὸν ἔβριζαν, καὶ ἔλεγε: «Συγχώρησέ τους τὴν ἁμαρτία, γιατί δὲν ξέρουν τί κάνουν». Τί λοιπὸν ἔγινε; Τοὺς συγχώρησε τὴν ἁμαρτία τους; Τοὺς συγχώρησε, ἂν ἤθελαν νὰ μετανοήσουν. Γιατί ἂν δὲν τοὺς συγχωροῦσε τὴν ἁμαρτία, δὲν θὰ γινόταν ὁ Παῦλος ἀπόστολος. Ἄν δὲν τοὺς συγχωροῦσε τὴν ἁμαρτία, δὲν θὰ πίστευαν ἀμέσως τρεῖς χιλιάδες καὶ πέντε χιλιάδες καὶ πολλὲς μυριάδες. Ὅτι πραγματικὰ πίστεψαν πολλὲς μυριάδες Ἰουδαίων, ἄκουσε τί λέγουν οἱ ἀπόστολοι στὸν Παῦλο: «Βλέπεις, ἀδελφέ, πόσες εἶναι οἱ μυριάδες τῶν Ἰουδαίων ποῦ πίστεψαν στὸν Χριστό;»²⁸.

Ἄς μιμηθοῦμε λοιπὸν τὸν Κύριο καὶ ἄς προσευχόμαστε γιὰ τοὺς ἐχθρούς μας. Πάλι λοιπὸν καταλήγω σ' αὐτὴν τὴ συμβουλή. Εἶναι ἡ πέμπτη ἡμέρα σήμερα ποὺ σᾶς ὁμιλῶ γιὰ τὸ ζήτημα αὐτό, ὄχι γιατί θέλω νὰ σᾶς κατηγορήσω γιὰ ἀπειθεία, μακριὰ μιά τέτοια σκέψη, ἀλλὰ γιατί πάρα πολὺ ἐλπίζω ὅτι θὰ πεισθεῖτε. Ἐὰν ὅμως ὑπάρχουν μερικοὶ σκληρόκαρδοι καὶ ὀργίλοι καὶ δύστροποι, ποὺ δὲν ὑπάκουσαν σ' αὐτὰ ποὺ γιὰ τὴν προσευχὴ εἶπαμε, ἴσως

ντραποῦν, πού σᾶς ὀμιλῶ πολλές ἡμέρες, καὶ ἀπομακρύνουν κάποτε τὸ μῖσος καὶ τὴ μικροψυχία. Μιμήσου τὸν Κύριό σου· σταυρωνόταν, καὶ μιλοῦσε στὸν Πατέρα γιὰ τὸ καλὸ αὐτῶν πού τὸν σταύρωναν. Πῶς μπορῶ, θὰ πεῖ κάποιος, νὰ μιμηθῶ τὸν Κύριο; Ἐὰν θέλεις, μπορεῖς. Γιατί, ἐὰν δὲν μποροῦσες νὰ τὸν μιμηθεῖς, πῶς ἔλεγε, «Μάθετε ἀπὸ μένα, ὅτι εἶμαι πράος καὶ ταπεινὸς στὴν καρδιά»²⁹; Ἐὰν δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ τὸν μιμηθεῖς, δὲν θὰ ἔλεγε ὁ Παῦλος: «Νὰ γίνεστε μιμητές μου, ὅπως καὶ ἐγὼ γίνομαι μιμητὴς τοῦ Χριστοῦ»³⁰. Ἀλλ' ὅμως δὲν θέλεις νὰ μιμηθεῖς τὸν Κύριο; Μιμήσου τὸν συνάνθρωπό σου, ἐννοῶ τὸν ἀπόστολο Στέφανο, γιατί καὶ αὐτὸς μιμήθηκε τὸν Κύριο. Καὶ ὅπως ὁ Χριστὸς, ἀνάμεσα στοὺς σταυρωτὲς Του, ἀδιαφόρησε γιὰ τὴ σταύρωσή του, ἀδιαφόρησε γιὰ τοὺς πόνους Του καὶ παρακαλοῦσε τὸν Πατέρα νὰ συγχωρήσει τοὺς σταυρωτὲς Του, ἔτσι καὶ ὁ διάκονος Στέφανος ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς πού τὸν λιθοβολοῦσαν, καθὼς τὸν κτυποῦσαν ὅλοι καὶ δεχόταν τὶς πέτρες τους, ἀδιαφόρησε γιὰ τοὺς πόνους πού τοῦ προκαλοῦσαν τὰ κτυπήματα καὶ ἔλεγε: «Κύριε, μὴ λογαριάσεις σ' αὐτοὺς τὴν ἁμαρτία αὐτῆ»³¹.

Εἶδες πῶς ὀμιλεῖ ὁ Υἱός; Εἶδες πῶς παρακαλεῖ ὁ ἄνθρωπος; Ἐκεῖνος λέγει: «Πατέρα, συγχώρησέ τους τὴν ἁμαρτία αὐτή, γιατί δὲν ξέρουν τί κάνουν», καὶ αὐτὸς λέγει: «Κύριε, μὴ τοὺς λογαριάσεις αὐτὴ τὴν ἁμαρτία». Καὶ γιὰ νὰ μάθεις ὅτι προσεύχεται μὲ εἰλικρίνεια, δὲν προσεύχεται ἀπλὰ ὄρθιος ὅταν τὸν λιθοβολοῦσαν, ἀλλὰ γονάτισε καὶ προσευχήθηκε μὲ κατάνυξη καὶ πολλὴ συμπόνοια. Θέλεις νὰ σοῦ δείξω καὶ ἄλλο συνάνθρωπό σου πού ἔπαθε πολὺ περισσότερα ἀπ' αὐτόν; Ὁ Παῦλος λέγει: «Οἱ Ἰουδαῖοι μὲ κτύπησαν μὲ ραβδιά, μία φορὰ μὲ λιθοβόλησαν, ἓνα ἡμερόνυκτο ἔμεινα στὸ πέλαγος»³². Τί λέγει λοιπὸν ὕστερα ἀπ' αὐτά; «Θὰ εὐχόμουν», λέγει, «νὰ χωρισθῶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἀπὸ τὸν Χριστό, γιὰ χάρη τῶν ἀδελφῶν μου Ἰουδαίων, πού εἶναι συγγενεῖς μου κατὰ σάρκα»³³.

Θέλεις να δεις και άλλον, όχι από την Καινή Διαθήκη, αλλά από την Παλαιά; Γιατί αυτό είναι το πάρα πολύ αξιοθαύμαστο, ότι δηλαδή τότε που δεν υπήρχε ή προτροπή ν' αγαπούν οι άνθρωποι τους έχθρους τους, αλλά να βγάζουν μάτι αντί για μάτι, και δόντι αντί για δόντι, και ν' ανταποδίδουν τα ίδια κακά, έφθασαν στη συμπεριφορά των αποστόλων. Άκουσε τί λέγει ο Μωυσής, που λιθοβολήθηκε πολλές φορές από τους Ιουδαίους και περιφρονήθηκε απ' αυτούς: «Εάν τους συγχωρήσεις την άμαρτία, συγχώρησέ την, διαφορετικά, σβήσε και μένα από το βιβλίο που με έχεις γράψει»³⁴.

Βλέπεις ότι ο καθένας θέτει την ασφάλεια των άλλων πριν από τη δική του σωτηρία; Δεν άμαρτησες καθόλου· γιατί θέλεις να τιμωρηθείς μαζί μ' αυτούς; Έπειδή, λέγει, δεν αισθάνομαι καθόλου την εύτυχία, όταν οι άλλοι υποφέρουν. Θα μάς ήταν βέβαια, αρκετά αυτά τα παραδείγματα. Άλλα για να διορθωθοῦμε από τα πολλά παραδείγματα, θ' αναφέρω και κάποιον άλλο που έκαμε τις ίδιες σκέψεις. Γιατί και ο Δαβίδ, ο μακάριος και πράος έκεϊνος άνδρας, όταν έπαναστάτησε έναντίον του όλος ο στρατός του και έδωσε όλη του τη δύναμη στον υιό του τον Άβεσαλώμ, και έπιτέθηκε να καταλάβει την έξουσία και ήθελε να τον σφάξει, και έπειτα όργίσθηκε γι' αυτό ο Θεός (γιατί τί σημασία έχει αν βρήκε άλλη πρόφαση για τη σφαγή;), και έστειλε τον άγγελό του με γυμνό το ζιφος, για να κτυπήσει από ψηλά, όταν έβλεπε ότι άφανίζονται όλοι, τί λέγει; «Εγώ ο ποιμένας άμαρτησα, και εγώ ο ποιμένας έκαμα κακό. Άς πέσει ή τιμωρία σου σε μένα και στην πατρική μου οικογένεια»³⁵.

Βλέπεις πάλι όμοια κατορθώματα; Θέλεις να σοῦ δείξω και άλλον; Γιατί δεν μάς λείπει και άλλος που έκαμε τις ίδιες σκέψεις. Ο προφήτης Σαμουήλ βρίσθηκε από τους Ιουδαίους, καθαιρέθηκε, περιφρονήθηκε τόσο, ώστε ο Θεός θέλησε να τον παρηγορήσει και του είπε: «Δεν περιφρόνησαν έσένα, άλλ' έμένα»³⁶. Τί λοιπόν άπάντησε έκεϊνος που περιφρονήθηκε, που

προσβλήθηκε και πού βρίσθηκε; «Εἶθε νὰ μὴν κάνω τέτοια ἀμαρτία», λέγει, «ὥστε νὰ σταματήσω νὰ προσεύχομαι στὸν Κύριο γιὰ σᾶς»³⁷. Θεώρησε ὅτι εἶναι ἀμαρτία, τὸ νὰ μὴν προσεύχεται γιὰ τοὺς ἐχθρούς του.

Εἶθε λοιπὸν νὰ μὴ συμβεῖ ν' ἀμαρτήσω ἔτσι, ὥστε νὰ μὴν προσεύχομαι γιὰ σᾶς. Ὁ Χριστὸς λέγει: «Πατέρα, συγχώρησέ τους τὴν ἀμαρτία, γιατί δὲν ξέρουν τί κάνουν». Ὁ Στέφανος λέγει: «Κύριε, μὴ τοὺς λογαριάσεις τὴν ἀμαρτία αὐτή». Ὁ Παῦλος λέγει: «Θὰ εὐχόμεον νὰ γίνω ἀνάθεμα γιὰ χάρη τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα». Ὁ Μωυσῆς λέγει: «Ἐὰν τοὺς συγχωρήσεις τὴν ἀμαρτία τους, συγχώρησέ την διαφορετικά, σβῆσε καὶ μένα ἀπὸ τὸ βιβλίον ποὺ με ἔγραψες». Ὁ Δαυὶδ λέγει: «Ἄς πέσει ἡ τιμωρία σου σὲ μένα καὶ στὴν πατρικὴ μου οἰκογένεια». Ὁ Σαμουὴλ λέγει: «Εἶθε νὰ μὴ κάνω τέτοια ἀμαρτία, ὥστε νὰ σταματήσω νὰ προσεύχομαι στὸν Κύριο γιὰ σᾶς».

Πές μου λοιπὸν, ποιά συγγνώμη θὰ ἐπιτύχουμε, ὅταν, ἐνῶ ὁ Κύριος καὶ οἱ συνάνθρωποί μας, ἀπὸ τὴν Καινὴ καὶ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη, ὅλοι μᾶς παρακινοῦν νὰ προσευχόμαστε γιὰ τοὺς ἐχθρούς μας, ἐμεῖς ὅμως κάνουμε τὸ ἀντίθετο καὶ προσευχόμαστε γιὰ τὸ κακὸ τῶν ἐχθρῶν μας;

Μὴ, σᾶς παρακαλῶ, ἀδελφοί, μὴ τὸ κάνετε αὐτό. Γιατί, ὅσο περισσότερα εἶναι τὰ παραδείγματα, τόσο μεγαλύτερη θὰ εἶναι ἡ τιμωρία, ἐὰν δὲν τὰ μιμηθοῦμε. Εἶναι σπουδαιότερο νὰ προσεύχεται κανεὶς γιὰ τοὺς ἐχθρούς του, παρὰ γιὰ τοὺς φίλους του. Γιατί δὲν σᾶς ὠφελεῖ τόσο τὸ δεύτερο, ὅσο τὸ πρῶτο. «Γιατί, ἂν ἀγαπᾶτε ἐκείνους ποὺ σᾶς ἀγαποῦν, δὲν κάνετε τίποτε τὸ σπουδαῖο», λέγει ὁ Χριστὸς: «Γιατί καὶ οἱ τελῶνες τὸ ἴδιο κάνουν»³⁸. Ἐπομένως, ἐὰν προσευχηθοῦμε γιὰ τοὺς φίλους μας, δὲν γίναμε καθόλου καλύτεροι ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρεις καὶ ἀπὸ τοὺς τελῶνες. Ὅταν ὅμως ἀγαπήσουμε τοὺς ἐχθρούς μας, γίναμε, ὅσο εἶναι ἀνθρώπινα δυνατὸ, ὅμοιοι μὲ τὸν Θεό, γιατί «ἀνατέλλει

τὸν ἥλιό Του σὲ πονηροὺς καὶ σ' ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει στοὺς δίκαιους καὶ στοὺς ἄδικους»³⁹.

Ἄς γίνουμε, λοιπὸν, ὅμοιοι μὲ τὸν Πατέρα, γιατί λέγει: «Νὰ γίνεστε ὅμοιοι μὲ τὸν Πατέρα σας πὺ βρίσκεται στοὺς οὐρανοὺς», γιὰ ν' ἀξιωθοῦμε καὶ τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, μὲ τὴ Χάρη καὶ τὴ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρα μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν Ὅποιο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: 1. Ἰω. 10, 11. 2. Ἀ' Κόρ. 5, 8. 3. Ἀ' Κόρ. 5, 7. 4. Ἐβρ. 5, 1 καὶ 8, 3. 5. Ἐβρ. 9, 28. 6. Ἦσ. 53, 12. 7. Ἀ' Τίμ. 2, 8. 8. Παλαιότερα πίστευαν ὅ,τι ὁ κόσμος δημιουργήθηκε τὸ 5000 π.Χ. Ἡ ἴδια ἀντίληψη ὑπάρχει στὴν ἐποχὴ τοῦ Χρυσοστόμου καὶ ἀργότερα. 9. Λουκᾶ 23, 43. 10. Λουκᾶ 23, 42. 11. Μάτθ. 4, 19. 12. Μάτθ. 19, 28. 13. Ἦσ. 53, 12. 14. Μάτθ. 26, 17 14α Μάτθ. 26, 15. 15 . 23 , 40-41. 16. Μάτθ. 7, 1. 17. Ἦσ. 43, 26. 18. Ἰω. 10, 11. 19. Μάτθ. 24, 26. 20. Μάτθ. 24, 27. 21. Μάτθ. 24, 29. 22. Μάτθ. 24, 30. 23. Ἀποκ. 1, 7. 24. Ζάχ. 12, 10. 25. Ἰω. 20, 27• Λουκᾶ 24, 39. 26. Λουκᾶ 23, 34. 27. Μάτθ. 27, 40.42. 28. Πράξ. 21, 20. 29. Μάτθ. 11, 29. 30. Ἀ' Κόρ. 11, 1. 31. Πράξ. 7, 60. 32. Β' Κόρ. 11, 25. 33. Ρώμ. 9, 3. 34. Ἐξ. 32, 31-32. 35. Β' Βάσ. 24, 17. 36. Ἀ' Βάσ. 8, 7. 37. Ἀ' Βάσ. 12, 23. 38. Μάτθ. 5, 46. 39. Μάτθ. 5, 45.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΕΡΓΑ -36

ΠΑΤΕΡΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΠΑΛΑΜΑΣ»

Πηγή: Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννου Καρέα

Επιμέλεια: π. Στέφανος Κωστόπουλος

(Καθεδρικός Ιερός Ναός Αγίας Τριάδος Βύρωνος)